

2. Завтур В. А. Допустимість доказів під час розгляду та вирішення слідчим суддею клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження [Електронний ресурс] / В. А. Завтур // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. – 2016. – Вип. 41(2). – С. 154-157. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_41\(2\)_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_41(2)_38)
3. Завтур В. А. Прийняття рішень про застосування заходів забезпечення кримінального провадження: проблемні питання [Електронний ресурс] / В. А. Завтур // Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. – 2016. – № 6. – С. 163-169. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vprc_2016_6_23
4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / О.М. Бандурка, Є.М. Блажівський, Є.П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. У 2 т. Т. 1. Харків: Право, 2012. 768 с.
5. Міщенко С.М. Слідчий суддя як суб'єкт реалізації судового контролю під час здійснення досудового розслідування: окремі аспекти. Часопис цивільного і кримінального судочинства. 2012. №6 (9). 96 с.
6. Острійчук О.П. Показання як процесуальне джерело доказів у кримінальному провадженні: автореф. дис.... канд. юрид. наук: 12.00.09. Кривий Ріг, 2016. 18 с.
7. Фаринник В.І. Заходи забезпечення кримінального провадження у новому кримінальному процесуальному законодавстві: сутність та класифікація. Вісник кримінального судочинства. 2015. №1. 142 с.
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Лукашкіна Т. В.

Піскун Дарина Олександрівна

студентка 4-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

СУТНІСТЬ ТА ДІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРИНЦИПУ ЗМАГАЛЬНОСТІ У ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ

31 жовтня 1995 року Верховна Рада України прийняла закон про приєднання до Статуту Ради Європи, зобов'язавшись привести своє національне законодавство у відповідність із загальновизнаними

нормами міжнародного права, покладеної в основу Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 року [1]. Однією з вимог Ради Європи висувалось необхідність побудови справедливого кримінального судочинства, де найчастіше обмежуються права людини і де має діяти система надійних гарантій їх захисту.

Верховна Рада України в Конституції 1996 року закріпила основні принципи вітчизняного судочинства. Серед них особливого значення набули нові принципи змагальності сторін та їх рівності в наданні суду своїх доказів.

13 квітня 2012 року Верховна Рада України прийняла новий Кримінальний процесуальний кодекс України, яким закріпила змагальну форму українського кримінального судочинства при рівності сторін обвинувачення і захисту в оперуванні доказами та чіткому відмежування основоположних функцій обвинувачення, захисту, судового розгляду справи по суті [2]. А це значить, що конституційний принцип змагальності набув системоутворюючого значення і його дія розповсюджується на всі стадії кримінального провадження.

З прийняттям КПК України 2012 року інквізиційний характер досудового розслідування перетворився на змагальний і в ньому з'явився новий владний суб'єкт – слідчий суддя з закріпленою за ним судово-контрольною функцією, спрямованою на недопущення обмеження прав, свобод і законних інтересів учасників досудової стадії кримінального провадження.

Змагальна форма кримінального судочинства – це така його побудова, де функції обвинувачення і захисту відокремлені від судової функції – розгляду справи по суті, і в якому функції обвинувачення і захисту здійснюються сторонами, що наділені рівними правами для відстоювання своїх позицій.

Законодавець відзначає, що основоположна функція обвинувачення тут виконується лише в частині твердження про вчинення особою певного діяння, передбаченого Кримінальним кодексом України, та висунутого прокурором в порядку, встановленому КПК України (п. 13 ч. 1 ст. 3). Разом із тим, при визначенні сторони обвинувачення досудового розслідування, законодавець допустив грубу помилку, сформувавши її (сторону обвинувачення) із одних лише державних органів, які ведуть

кримінальне провадження та залучають чи допускають до нього інших учасників кримінальної процесуальної діяльності, а саме: прокурора (ст. 36 КПК України), керівника органу досудового розслідування (ст. 39 КПК України), слідчого (ст. 40 КПК України), співробітника оперативного підрозділу, що за письмовим дорученням слідчого, прокурора виконує у кримінальному провадженні окремі слідчі (розшукові) дії або негласні слідчі (розшукові) дії (ст. 41 КПК України) [3, с. 181].

Ні слідчий, ні керівник органу досудового розслідування не мають ніякого відношення до виконання основоположних функцій, визначених ч. 3 ст. 22 КПК України. Перший з них ретроспективним способом відновлює на паперових носіях подію вчиненого кримінального правопорушення в усіх його деталях, а другий лише організовує роботу підпорядкованих йому слідчих, тобто кожен з них виконує функцію, яка повністю вичерпується стадією досудового розслідування. І хоч діяльність слідчого, що здійснюється за схемою як *contra* так і *pro*, має формальну схожість з обвинуваченням, захистом та вирішенням справи, але за своєю ціллю і суттю це лише пізнавально-посвідчувальна діяльність, за результатом якої слідчий на основі аналізу зібраних доказів тільки констатує, хто саме із причетних до події кримінального правопорушення, вчинив його, а хто є його потерпілим, якого саме характеру і розміру і кому саме завдані означених правопорушенням збитки тощо.

Подібний вид пізнавально-посвідчувальної діяльності не має нічого спільного ні з основоположною функцією обвинувачення, ні з основоположною функцією захисту, ні з основоположною функцією вирішення справи. В той же час жоден інший владний суб'єкт, діючий в будь-якій стадії кримінального провадження, крім слідчого, не уповноважений здійснювати розслідування кримінальних правопорушень [4, с. 63].

За логікою двосторонності кримінального правопорушення: місце потерпілого на протязі багатьох століть визначалось на стороні обвинувачення, а місце особи, яка вчинила кримінальне правопорушення – на стороні захисту. Саме так діє принцип змагальності у багатьох цивілізованих країнах світу. Тож, на нашу думку, безпідставним виключенням потерпілого, його законного представника і представника із кола традиційних учасників сторони обвинувачення законодавець України поставив під загрозу дію

принципу змагальності сторін у досудовій стадії кримінального провадження. Тому віднесення потерпілого, його законного представника та представника, а також цивільного позивача і його представника сприяло б ефективності судового розгляду.

Список використаних джерел

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Рим, 4.XI.1950) // Голос України. – 2001. – № 3. – 10 січня. – С. 6-8.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25/26. – Ст. 131.
3. Зінченко О.В. Змагальність у досудовому розслідуванні: сутність та суб'єктний склад сторони обвинувачення / О.В. Зінченко // Вісник Харківського національного університету. – 2017. – № 23. – С. 181-183.
4. Мірошников І.Ю. Реалізація принципу змагальності на судовому слідстві в апеляційному суді / І.Ю. Мірошников // Вісник прокуратури. – 2003. – № 8. – С. 62-64.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Мудрак І. В.

Шишацька Юлія Олегівна

студентка 1-го курсу магістратури факультету прокуратури
та слідства (кримінальної юстиції)

Національного університету «Одеська юридична академія»

РОЗВИТОК КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ЩОДО ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ В СУЧАСНОМУ КІБЕРПРОСТОРІ

Варто визнати, що сьогодні ми існуємо у цифрову еру, яка з кожним днем все більше видозмінює усталені засоби створення, відображення, передачі, знищення, а також використання інформації. Проте, необізнаність населення у сфері ІТ-технологій стає сприятливим середовищем для противоправних дій кіберзлочинців. Однак сучасне законодавство не пристосоване до кіберпростору, а